

Redovisning av förstudie 2023 och 2024 om ny cykelled till Läckö, av Läckö Vänner

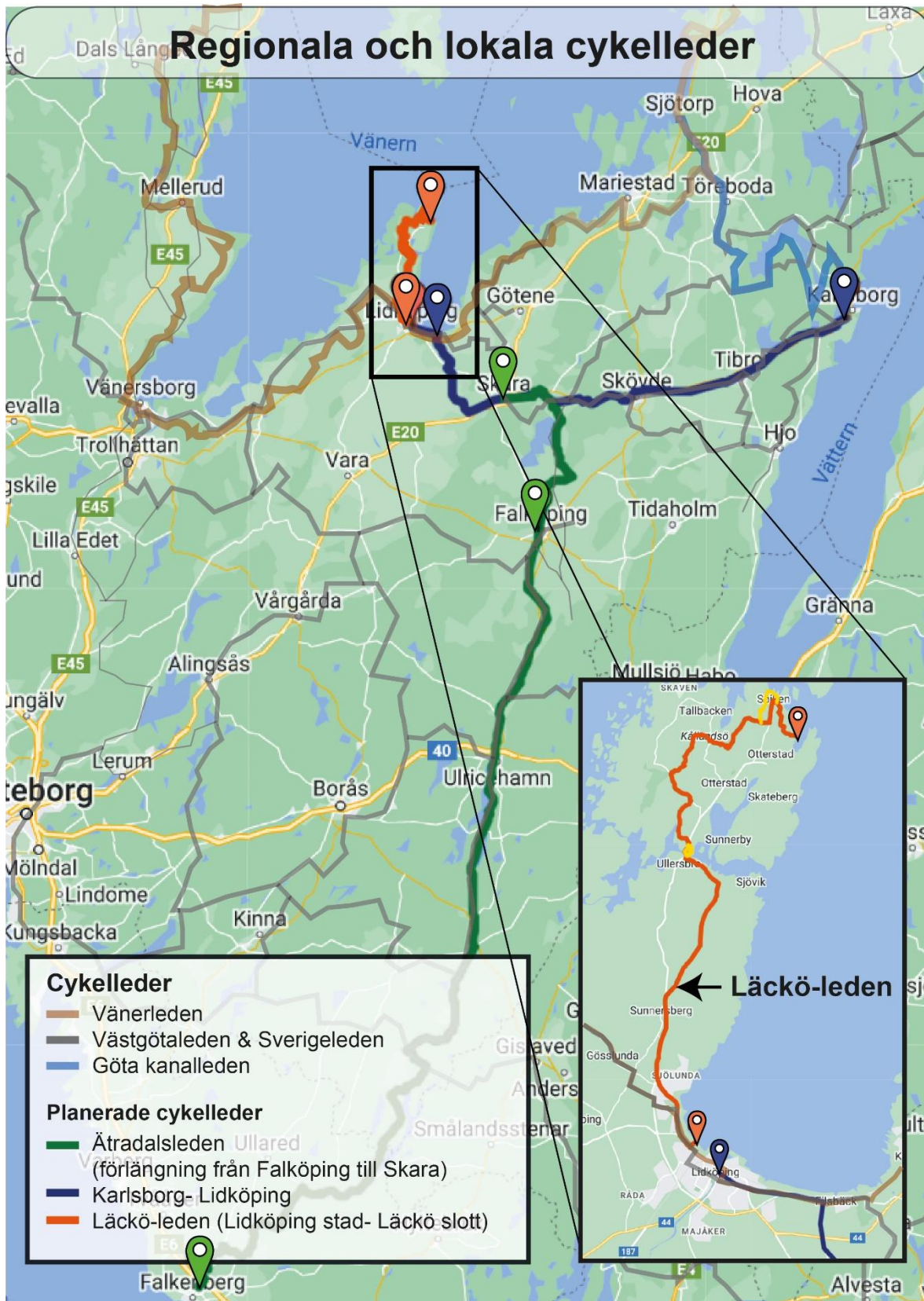
Syfte och bakgrund

Intresset för cykelturism ökar snabbt. Inom Västsverige har särskilt Skaraborg utpekats som lämpligt för utvecklingen av cykelturismen. Vänerleden är invigd 2023. Ett flertal andra cykelleder finns sedan tidigare i Skaraborg t ex Göta Kanal-leden mellan Vänern och Vättern samt Ätradalsleden söderifrån till Falköping. Nu förädlas även diagonalen nordöst ifrån Karlsborg via Skövde och Skara ihop med Lidköping via Vinninga. Lidköpings kommun har nyss avslutat utökning av lokala cykelleder till Vinninga och anger i sin översiktsplan ökat behov av en fortsättning på säker cykelväg för såväl arbetspendlare som besökare från där den nu slutar i Tolsjö vid avfarten till Öboängen, via Ullersbro, till Spiken och slutligen Läckö.

Dock är hela Kållandsö och den nu föreslagna cykelvägen ut till Läckö en vit fläck, som gör att cykeltrafikanter får ta sig ut i konkurrens med all motorburen trafik på en mycket hårt trafikerad lokalväg, särskilt under turistsäsongen. Säkerhetsriskerna är stora och det finns ej heller särskild "blå-ljusväg" etablerad. Denna utryckningsväg skulle kunna användas vid olycksfall där det vid evenemang och tider med högt besöksstryck gör att vanliga vägarna till Läckö respektive Spiken blir oframkomlig. Befolkningsunderlaget har ständigt ökat, såväl av bofast befolkning som sommargäster. Detta leder till ett ökat behov av att använda cykel i större utsträckning på hela Kålland såväl till och från arbetet som till och från besöksmål, för att uppfylla såväl lokala som globala hållbarhetsmål.

Bakgrundsmaterial till denna förstudie finns även framtaget, framförallt i följande skrifter:

- "Idéstudie cykelled till Läckö" genomförd av Biosfärområde Vänerskärgrården med Kinnekulle i samarbete med Trafikverket och Lidköpings kommun.
- "Cykelvägen Tolsjö-Läckös roll för utveckling av cykelturism och besöksnäringen i Destination Läckö-Kinnekulle" av dess vd Anna Ohlin Ek.

Nuvarande och planerade cykelleder i Skarborg, med ett fokus på Lidköpings kommun.

Figur 1

Mål som uppnåtts

Målsättningen har varit att snarast skapa kraftsamling för genomförandet av en hållbar och säker cykelled, som planeras ”nedifrån och upp” utifrån lokalbefolkningen och dess besöksmåls behov och önskemål, liksom ”utifrån och in” med start att göra cykelled mellan Läckö och Spiken först, för att därefter fortsätta cykelleden mellan Spiken till Ullersbro och befintligt brofäste, för att slutligen färdigställa cykelleden mellan Ullersbro och till befintlig cykelled vid Tolsjö tillsammans med Trafikverket, samt därifrån in till Kronocampingen, där den nyligen invigda Vänerleden passerar. Det lokala förankringsarbetet och denna förstudie har genomförts planerligt under 2023 och 2024, samt redovisas på detta sätt till Grevillis fond, som välvilligt ställt förstudiemedel till förfogande. Arbetet i sin helhet inklusive färdigritad karta och tillhörande sammanställning över alla markägaruppgifter samt beräknade åtgärder överlämnas per årsskiftet 2024 till Lidköpings kommun för planläggning, avtalskrivande och genomförande snarast möjligt.

Aktiviteter som genomförts

Alla aktiviteter har skett i samverkan med de lokala intressenter som finns, med Läckö Vänner som katalysator och projektledare samt Kållandsöföreningen som utförare av beslutade aktiviteter:

- Förankrat samt ansökt om medel från Grevillis fond, som tacksamt beviljats med 80 000 kronor 2023 och 70 000 kronor 2024, totalt 150 000 kronor till denna förstudie.
- Organiserat en strategisk styrgrupp samt en operativ projektgrupp för förstudien, som närmare beskrivs under rubriken resurser nedan.
- Deltagit vid Lidköpings kommuns landsbygdsråd i Otterstads församlingshem 26 november 2023 med cirka 60 deltagare, där vår förstudie fick göra en halvtimmas presentation med frågestund.
- Deltagit via Lidköpings projektledare för cykelutveckling i kommunen, som är adjungerad till projektgruppen, vid Kållandsöföreningens årsmöte 21 mars 2024 med information om pågående förstudie.
- Anordnat flera lokala och enskilda möten med markägare, där för- och nackdelar med olika sträckningar belyses
- Uppsökande verksamhet i syfte att få stöd av markägare och övriga intressenter om vald sträckning samt föreslå lösningar som säkerställer drift och underhåll av cykelvägen över tid.
- Genomfört studieresa till Riddarfjärden i Stockholm, för att se och lära av världens första solcellsdrivna cykelfärja i trafik där.
- Dialog med kommunens ansvariga tjänstemän i syfte att beräkna och välja det mest hushållande och långsiktigt hållbara cykelledsalternativet.
- Motsvarande dialog i samklang med kommunen, till ansvariga tjänstemän på Länsstyrelsens tillståndsenhet och naturvårdsenhet samt Trafikverket i samma syfte som punkten ovan.
- Samråd med Vänerleden, Turistrådet Västsverige och Väst kuststiftelsen samt Visit Skaraborg.
- Dialog med tänkbara finansierare/sponsorer av delar och helheten till denna cykelled.

Avgränsning för detta projekt är att inget av ovanstående lokala arbete som utförs annars hade kunnat göras av och/ eller bekostas av kommunen eller annat offentligt organ.

Referens om detta är chef strategisk planering Tora Gustafsson Lidköpings kommun samt vd Anna Ohlin Ek Destinationsbolaget Läckö-Kinneulle, som intygat att så ej skett.

Resurser som använts

Personella och organisatoriska resurser

- Övergripande projektledare har Carl Henrik Ohlsson från Läckö Vänners styrelse varit.
- Ekonomiskt ansvarig har kassör Ingrid Johnsson, Läckö Vänners styrelse varit.
- Ansvarig för dialoger med markägare och lokalbefolkningen har projektledaren varit tillsammans med stigfinnarna Greger Ulleryd och Kenneth Holgersson utsedda av Kållandsöföreningen.
- Styrgruppen har bestått av Petter Nordgren ordförande i Kållandsöföreningen samt Kenneth Holgersson och Greger Ulleryd från Kållandsöföreningen, vd Jan Malmgren Läckö Slott, Dennis Tomazic/Andrea Milakovic från Lidköpings kommun, Carolina Hellström destinationsutvecklare från Destinationsbolaget Läckö- Kinnekulle, samt Håkan Ekesbo och Carl Henrik Ohlsson från Läckö Vänners styrelse. Projektledaren har lett mötena och skrivit minnesanteckningar från sex möten totalt under de två åren.
- Projektgruppen har bestått av Kenneth Holgersson, Greger Ulleryd, Carolina Hellström samt Carl Henrik Ohlsson som projektledare. Till projektgruppen har Lidköpings cykelprojektledare Andrea Milakovic adjungerats. Tillsammans har ett tjugotal fältmässiga arbetsmöten hållits på plats längs Läcköleden, med fördel på cykel under förstudiens framskridande!

Ekonomiska resurser

Vi sökte 100 000 kr och beviljades 80 000 kronor 2023. Vi sökte 100 000 kronor och beviljades 70 000 kronor 2024. Totalt har vi välvilligt erhållit 150 000 kronor från Grevillis fond, vilka vi haft ett mycket gott samarbete med. Upprättade budgetar har hållits, tack vare mycket ideellt arbete och hushållande med resurser av projektgruppen samt gratis stöd från flera intressenter bl a Lidköpings kommun, Västergötlands Turistråd, Västkuststiftelsen, Vänerleden samt Götene Grävtjänst. Konkreta arbetsinsatserna för projektledaren och stigfinnarna har tillsammans uppgått till ca 500 timmar för genomförandet av förstudien. Ekonomisk slutredovisning görs separat till Grevillis fond enligt deras rapportupplägg. Dessutom redovisas förstudien ekonomiskt som ett projekt till Läckö Vänners styrelse och ingår därmed i denna förenings räkenskaper som huvudman för förstudien.

Materiella resurser

Inga speciella materiella resurser har tagits i anspråk eller inköpts till förstudien.

Resultat som uppnåtts

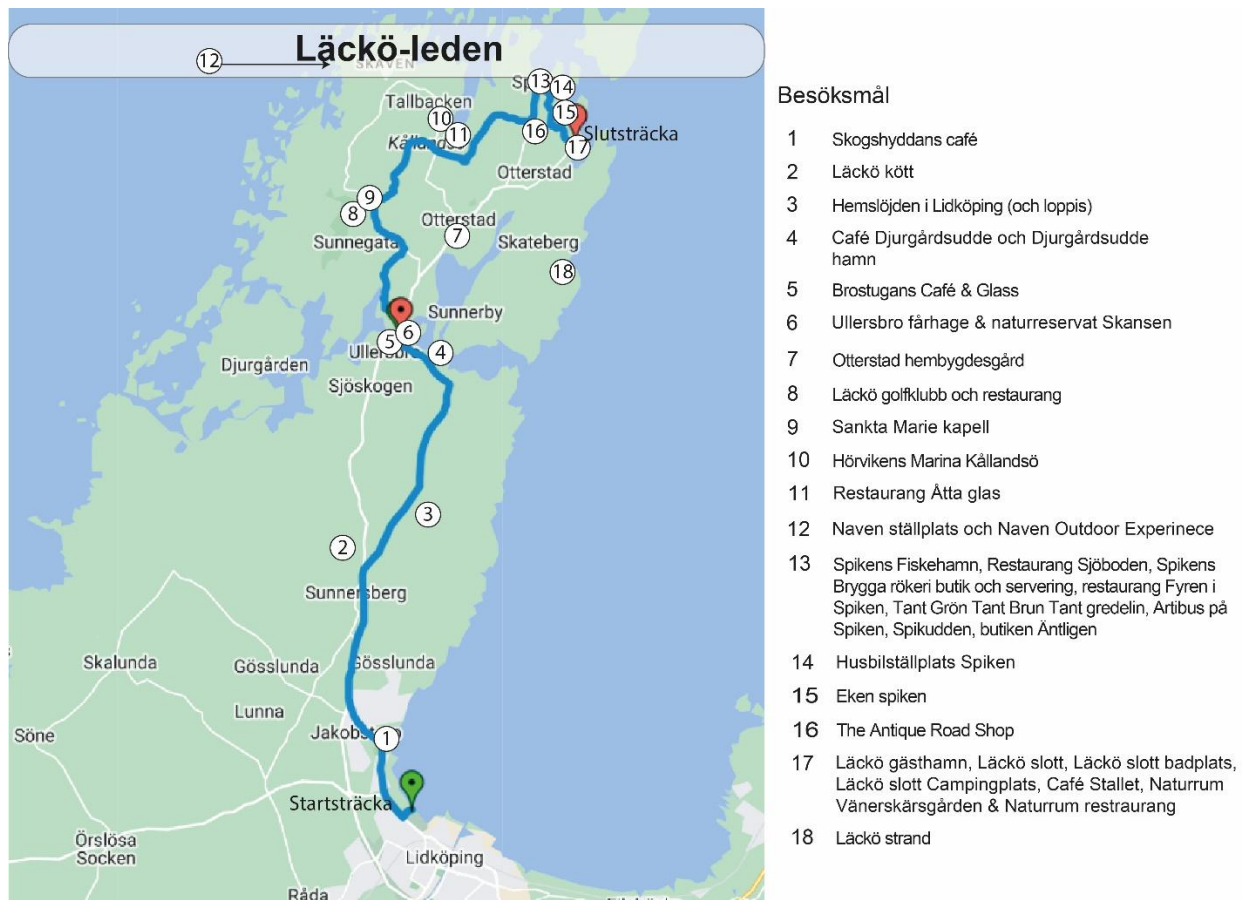
Målsättningen har varit att snarast skapa kraftsamling för genomförandet av en hållbar och säker cykelled, som planeras ”nedifrån och upp” utifrån lokalbefolkningen och dess besöksmåls behov och önskemål, liksom ”utifrån och in” benämnd Läcköleden. Allt med målsättningen att det lokala förankringsarbetet i förstudierna 2023 och 2024 tillsammans ska ligga till grund för genomförandet förhoppningsvis med start under 2025. Allt enligt bifogat bildspel som använts vid slutredovisningen till berörda intressenter. Därmed kan vi konstatera med tillfredsställelse att uppsatta målsättningar infriats med råge och förstudien har drivits med positivt och stort engagemang såväl från lokalbefolkningen och markägare som berörda tjänstemän och förstudiens organisation!

Vi är helt överens med Lidköpings kommun och berörda myndigheter om Läcköledens sträckning, förutom en sträckning: Vår förstudie föreslår att Läcköleden efter överfart på Ullersbros cykelbro dras

varsamt över Läckö Skans genom naturreservatet, framförallt av säkerhetsskäl. Det är förenat med livsfara att cykla på landsvägen trots hastighetsbegränsning sommartid, alternativt att korsa landsvägen flera ggr efter Ullersbro! Förutom detta återfinns de vägval som prioriterats ner med i uppräknig nedan över alternativ som valts bort.

Förstudiens förslag till Läcköledens dragning samt besöksmål med utvecklingspotential längs denna cykelled framgår av nedanstående kartbild för helheten. Denna kartbild finns även i realtid enligt bifogad länk:

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1yvy5CkNuW2drmy8jGMI4P9R74-uM-Y&usp=sharing>

Figur 2 Besöksmål som Läckö-leden omfattar

Projektgruppen har även identifierat och samlat redovisat alla relevanta fakta för varje fastighet som berörs av den tänkta satsningen till den huvudman som utses. Även detta bilägges i Excel-fil som ett konkret resultat av förstudien.

Kritiska vägval i kronologisk ordning från Lidköping till Läckö som förstudien förordar:

- Start och mål för Läcköleden blir Kronocampingen där anslutning sker till den befintliga Vänerleden. Här kan med fördel cyklisterna såväl proviantera, äta och bo innan och efter cykeltur på Läcköleden.
- Här föreslås att Öboängsvägen görs om till en kombinerad cykelbana längs nuvarande sträckning på sikt, i samråd med Trafikverket. Till dess föreslås kortsiktigt att arbeta med hastighetsbegränsningar för trafikfordon på fyra ställen längs Öboängsvägen, eftersom trafikmängden fortfarande är på en rimlig nivå längs denna väg. Avgörande är dock att Trafikverket gör tydliga skyltar i korsningen Läckövägen-Öboängsvägen, som föreskriver att trafikfordon på fyra hjul samt mc måste åka Läckövägen ut, om man inte bor längs Öboängsvägen. Samt att cyklister måste välja Öboängsvägen ut till Kållandsö.
- Efter Ullersbro föreslår vi att cykelleden går genom västra delen av reservatet på samma sida som cykelbron för att undvika onödiga korsningar. Med fördel kan anläggas träbroar på känsliga områden i samråd med Länsstyrelsen och markägaren.
- Vägvalet via Klackeredsvägen är det kostnadseffektivaste och ur besöksperspektivet mest njutbara alternativet, även om detta alternativ blir lite längre än via Magnusberg. Här krävs dock motsvarande hastighetsbegränsningar sommartid som på Öboängsvägen, för att öka säkerheten för trafikanterna.
- Alternativ som förstudien enats kring före Spiken är via enskild väg och Pilgrimsleden genom skogen in till Spikens samhälle.
- I samhället följer cykelvägen den nu föreslagna etapp två av detaljplan genom samhället ut till biosfärsleden mellan Spiken och Läckö.
- Efter Spiken är vi överens med berörda vägföreningar och fastighetsägare att följa Biosfärsleden via Läckö Camping till Läckö slott.
- Målgång liksom start åter till fastlandet blir vid den planerade nya portiken till Läckö Slott, där cykelparkering med tillhörande service även bör iordningställas.
- Slutligen har vi varit på studiebesök i Stockholm och sett världens första solcellsdrivna cykelfärja i drift över Riddarfjärden. Detta har lett till att det norska utvecklingsbolaget Torghatten och dess ledning intresserat sig för att utreda om sträckan Spiken-Läckö ToR kan bli deras nästa etablering att betjäna våra ökade besökstal på cykel och till fots till dessa destinationer utomskärs. Detta skulle ge en ytterligare hållbar reseanledning till Kållandsö. Återbesök är inplanerat tillsammans med Lidköpings kommunledning 8 maj 2025.

Alternativa vägval som valts bort av olika anledningar redovisas i kronologisk ordning från Lidköping till Läckö, för att de inte ska bli bortglömda för framtida utveckling:

- Ett flertal lokala alternativa stigar har rekats längs Öboängsvägen, men valts bort såväl p g a att det blir stora omvägar samt ökade kostnader som inte kan motiveras.
- Alternativet efter Ullersbro att leda cykeltrafiken på östra sidan mot Vänerleden leder till tre korsningar av landsvägen med cykel, vilket måste väljs bort av säkerhetsskäl, samt att det i

praktiken kommer leda till att cyklister stannar på landsvägen såväl på som efter bron över sundet.

- Alternativ möjlig dragning efter Ullersbro är fortfarande över enskilda fastigheter via Jordebrolia för fortsatt anslutning på Läcköledens grusvägar. I detta alternativ öppnar sig även möjligheten att ordna säker enkelriktad utfart för berörda fastigheter ca 500 meter efter Ullersbro, vilket även skulle öka säkerheten för dessa trafikanter väsentligt. Hade alla markägare varit positiva till denna sträckning, skulle detta varit bästa lösningen.
- Alternativ längs vandringsled över Kleversbergen har utretts, men blir för kostsam att anlägga samt för stora höjdskillnader för bekväm cykling.
- Alternativ sträckning över Magnusberg har övervägts, men blir för blött och kostsamt att genomföra, samtidigt som denna sträckning går genom några fastigheters gårdsbild där säkerheten försämras.
- Alternativ väster om samhället Spiken via Stohagen har inte givit någon framkomlig väg eller stig att använda hela vägen.
- Alternativ sträckning med cykelled och blåljusväg tillsammans över mjölkgård längs Spikenvägen har förordats, men kan ej genomföras på grund av skärpta EU-stödsvillkor och skyddsföreskrifter för mjölkproduktion. Däremot kvarstår denna sträckning som möjlig blåljusväg mellan Spiken och Läckö, som utreds vidare av Lidköpings kommun tillsammans med berörda besöksmål.
- Vid fiskeläget Spiken har utretts alternativet att anlägga ny cykelväg längs den utvidgade parkeringsplats som nyligen beslutats om, via en kanalbank öster om bebyggelsen, för att sedan ansluta till Biosfärsleden vid bron efter kommunens reningsverk. Detta blir för kostsamt i förhållande till att följa fastlagd detaljplan.
- Efter Läckö slott har dialog skett med Läckö Kungsgårds arrendator och Statens Fastighetsverk om att anlägga en ny gång- och cykelväg längs allén till slottet, vilket alla parter är positiva till långsiktigt. Denna allé är föremål för utredning om att förnyas av säkerhetsskäl och då anser förstudien att detta initiativ ska uppmuntras och stöttas, dock inte ingå i den nu föreslagna Läcköleden.
- Magnus Gabriel de la Gardie band samman Läckö slott med Nya Stadens Torg i Lidköping till en rak linja på 1600-talet. Att väcka upp denna historiska led har även utretts tillsammans med berörda markägare. Detta har utvecklingspotential i framtiden, men kräver någon form av nyetablerad cykelfärja över Sundet, vilket inte här försvarar de anläggnings- och driftskostnader som detta leder till i nuläget.
-

Övriga positiva effekter som förstudien lett till:

- Genom hela arbetets gång har vi mötts av stort och positivt engagemang lokalt av befolkningen i allmänhet samt av berörda intresseföreningar och vald styrgrupp i synnerhet. Detta har varit avgörande framgångsfaktor för projektet.
- Motsvarande positiva stöd har vi erhållit från våra samarbetspartners Lidköpings kommun, Destinationsbolaget Läckö-Kinneulle, Visit Skaraborg, Vänerleden, Turistrådet Västsverige och Västkuststiftelsen, vilket kommer ge positiva synergieffekter för alla inblandade parter vid genomförandet av detta cykelprojekt i tiden.
- Under arbetets gång kom vi i kontakt med det norska utvecklingsbolaget Torghatten och dess försäljningsbolag Zeam, som trafikerar världens första solcellsdrivna cykelfärja över Riddarfjärden i centrala Stockholm. Studiebesöket har redovisats i särskild bilaga och lett till

att de är intresserade att utreda möjligheten att trafikera Spiken-Läckö ToR med cyklisterna och fotgängarna, en ny reseanledning till Kållandsö! Återbesök är inplanerat till 8 maj 2025 med kommunledningen i Lidköping som värd. Fortsättning följer här och ansvaret för detta är överlämnat till Lidköpings kommun.

- Längs föreslagen cykelled har vi tillsammans med destinationsbolaget Läckö-Kinneulle identifierat 18 utvecklingsbara besöksmål, som gör att Läcköleden kan sprida besöksstrycket hållbart över området och under årstiden, samt uppnå att besökarna stannar längre, spenderar mera och vill komma tillbaka. Därför uppmuntras och överlämnas till destinationsbolaget att bli huvudman för en EU-ansökan till Leader Västra Skaraborg, för att utveckla dessa besöksmål snarast.
- När Läcköleden är färdig som ryggrad för cykling ut på Kållandsö, innebär det inte bara en utveckling för besöksnäringen utan i högsta grad en möjlighet till hållbart arbetspendlande mellan Kålland/ Kållandsö och Lidköping.
- Läcköledens tillkomst ska även ses som en viktig ingrediens i det finmaskiga cykelnätverk, som nu växer fram i Skaraborg samt som en viktig del runt Vänerleden, där Spiken-Läckö är dess största destination.
- Dialog har även inletts med intresserade samarbetspartners från näringslivet och offentliga institutioner, vilka vi hoppas kommer bli samarbetspartners och bära frukt under genomförandefasen.

Tidsplan som hållits

Förstudien har hållit sin tidsplan och redovisar på detta sätt till intressenterna genomförd förstudie 2023 och 2024 samlat som en förstudie, samt lägger även upp denna redovisning på Läckö Väners hemsida www.lackoslott.se/lackovanner

Projektgruppen erbjuder sig även i framtiden som katalysator att bistå Lidköpings kommun som tilltänkt huvudman, om så önskas under avtalsskrivande och genomförande av Läcköleden.

Enligt uppdrag från Läckö Väners styrelse

Lidköping 24-12-05

Carl Henrik Ohlsson/ projektledare

